

Kaksi murjottua.

Kirj. Vilho Itkonen.

Työmiehen illanvietto

v. 1903 nrot 47–49

Kaukan Savossa, Olli Kymäläisen synnyinseuduilla uitteli Kasperin tukkeja, Matti pyrki kauppaneuvokseksi, vaan vastaiseksi oli hän vaan puotiapulainen.

Eräänä päivänä pälkähti näiden ystäväysten päähän panna naimailmoitus lehtiin, ja jos hyvin sattuisi, voisi asiasta tehdä täysi tosi.

Jotta ilmoitus herättäisi paremmin huomiota, päätettiin alkuosa kyhätä runon muotoon. Ja niin runoili Kasperin:

»Hämeen ihanat immet,
kultakutrit kaunottaret,
teille mielellä hyvällä,
pakisemme pikkaraisen,
haastamme syänhaluja».

»Meitä näet olisi kaksi nuorta miestä, jotka haluaisimme päästä neitojen kanssa kirjeenvaihtoon, mistä ehken voisi seurata elämän onni. Vastausta valokuvan kanssa odotamme lokakuun 20 päivään Kuopion postikonttoriin, nimimerkillä Matti 23 ja Kasperin 24.

Huomaa! Pilaa ei tehdä. Valokuvan tulee seurata kirjettä».

Ilmoitus lähetettiin suureen lehteen Hämeessä, jota tuhannet immet lukivat.

Kuukausi kului nopeasti. Määrätyn päivän iltana hommattiin eräs »Kerma»-laivan miehistä ottamaan mahdollisesti saapuneet kirjeet Kuopion postikonttorista.

Matin ja Kasperin olinpaikka oli näet seitsemän peninkulman päässä maalla, niin ettei heidän itsensä sopinut postia noutaa.

Kun laiva saapui seuraavan päivän illalla laituriin, oli Matilla ja Kasperilla tukku kirjeitä kädessä. Iloisella mielellä mentiin nyt tutkimaan kirjeiden sisältöä.

Pari parasta valittiin joiden lähettäjistä päätettiin ottaa selvä.

Seuraavan päivän postissa lähti neljä kirjettä kiihtymään Matin ja Kasperin täydellä nimellä ottamaan selvää lähettäjistä. Kuitenkin alan tässä seurata vaan Kasperia, kun Matin kokeilut pian raukesivat. Toisin kävi Kasperille.

Niin, Kasperin toisesta valitusta, Katri Kahilistosta

sai Kasperin pian kirjeenvaihtotuttavan.

Katri Kahilisto, jolla nimellä tyttö Kasperille pari kirjettä aluksi kirjoitti, ei ollut oikea nimi, mutta pysyköön se tässä kuitenkin arkatuntoisuuden vuoksi nyt onnetonta tyttöä kohtaan.

Kasperista ja Katri Kahilistosta tuli muutamia kirjeitä vaihdettua kaksi onnellista rakastajaa. Kun Kasperin ilmaisi oikean nimensä, olikin se Katrille tunnettu, sillä sanomalehti, johon Kasperin kirjoitti, oli Katrille tuttu. Hän oli siitä usein lukenut Kasperin täydellä nimellä varustettuja kirjoituksia. Nyt kun sattuma johti Katrin Kasperin tuttavuuteen, ei voinut olla toisin kuin että kaksi sielua päätti kuulua toisilleen ikuisiin aikoihin. Kirjeissä kerrottiin avomielisesti kaikki pienimmätkin vivahdukset. Entisestä, nykyisestä ja tulevasta elämästä tuumailtiin. Vaikka koskaan ei oltu toisiaan nähnyt, tunnettiin sisällistä onnea, jota tuntevat ainoastaan ne, jotka rakastavat toisiaan pohjattomasti.

Katri oli kauppa-apulaisena osuuskaupassa, mutta salakavalan juonen uhrina sai hän pian eron. Tämä ikävä seikka kumminkin vaan lähensi nuo kaksi sielua toisiinsa. Kun Katri kertoi salakavalan johtajan

vehkeitä, kertoi Kasperi omia samansuuntaisia elämänkokemuksiaan. Tämä tunteita tärisyttävä kirjevaihto kesti syksystä kevääseen. Ei ollut vielä koskaan nähty toisiaan. Kasperi tosin sai Katrilta pienoiskuvan, josta voi päättää rakastettunsa muodon. Kevään tultua sovittiin kirjeissä siitä, että jännittävän sielun-tilan täytyisi loppua. Tosin Kasperi halusi saada sulkea Katrinsa jo ennenkin syliinsä, mutta olosuhteet estivät matkustuksen. Kasperi näet sanomalehdissä ruoski rahavaltaa ja niin menetti hän paikkansa. Juhannusviikko, vuoden ihanin aika oli jo käsissä, kun Kasperi pääsi matkalle, yhtymäpaikkaan, eräälle rautatieasemalle Tampereen ja Porin välillä. Matkarahat sai hän ankaran ponnistelun kautta maatoissa.

Kahta päivää ennen Juhannusta oli Kasperin kädessä pienoinen matkalaukku. »Kerma»-laivassalähti hän kohti Kuopiota, astuakseen junaan. Jumala yksin tietää mitä Kasperi tuns i selussaan astuessaan laivaan ja jättäessään sen laiturin, jolla laivamieheltä sai ensimmäisen kirjeen.

Kun laiva kiiti ohi ihanain Savon maisemain, ajatteli Kasper i kohtausta Katrinsa kanssa. Tosin hän ajattele mattomasti luotti Katrin kirjeisiin, mutta kui-

tenkin salaisesti pelotti että Katri mahdollisesti voisi vetää häntä nenästä. Mutta seisoihan Katrin viimeisessä kirjeessä: »Suokoon Jumala tämän kirjeen saapua ennen lähtöäsi, suokoon onnea matkallesi!» — »Ei, tuo ei voinut olla valhetta, ei petosta, Katri on olemassa, Katri on kertomansa tyttö», ajatteli Kasper laivan sivuuttaessa saaria ja salmia.

Muutamien tuntien kuluttua kiiti Kasper junassa. Mitä useampi asema oli ohitse, sen polttavampi tunne täytti Kasperin sielun.

Vuorokausi kului junamatkalla, kului sisällisessä taistelussa, jonka kuvaamiseen kynä on riittämätön ase.

Juna seisahtui Tampereen asemalle. Kasper lähti kaupunkia katselemaan odottaessaan Porin junan lähtöä. Pian ne tunnit kuluivat katsellessa maamme suurimman tehdaskaupungin merkillisyyksiä. Monta havaintoa ehti Kasper tehdä kaupungissa, mutta paras ajatusten vangitsija oli hänellä kuitenkin Katrinsa. Kohtaus oli ainoastaan vuorokauden takana, jos ei elämän ankarin pettymys kohtaisi.

Porin juna lähti. Kasper istui syvissä mietteissä junan penkillä. Muutamat juopuneet miehet ja kort-

tipeli eivät häirinneet hänen syviä mietteitään.

S—n asemalla astui Kasper i junasta, se oli pysähtymisasema.

Majataloon suuntasi hän nyt kulkunsa, odottaakseen seuraavan päivän valkenemista, jolloin Katrin pitäisi saapua laivalla.

Kun nyt oli Juhannuksen aatto, oli nuorta väkeä paljo asemalla. Mutta Kasper i pysyi huoneessaan, ja ajatteli vaan Katriaan.

Yön piehtaroi hän unettomana vuoteellaan, syvisä ajatuksissaan ja lähti vihdoin aamulla laivarantaan, sillä puolen päivän aikaan piti laivan saapua Ikaalisten kauppalasta, jolta ilman suunnalta Katrin piti laivassa matkustaa. Sikäli kun tunn it kuluivat, sikäli lisääntyi Kasperin sydämen tykintä.

»Laiva tulee», kuului äkkiä huuto näkijäjoukosta. Kasper i säpsähti.

»Hetki lyö», kuiskasi Kasper i hiljaa, kaivaen Katrin valokuvan taskustaan, sen avulla tunteakseen Katrinsa.

Laivaa kiinnitettiin köysillä laiturin pollariin, ja väkeä alkoi hyppiä laiturille. Kasper i mittaili tulijoita pitkin, tutkivin silmäyksin. Pian tuns i hän naisista

sen, josta kahdeksan kuukautta oli unelmoinnut.

Matkustajat lähtivät kohti asemaa, samoin väkijoukkoa tutkivana Katrikin, kädessään pieni matkaverkko, käsivarrella takki. Kasper i ihastuksen ja pelon täyttämänä seurasi salakähmässä Katria, mitaten silmillään pienimmänkin liikkeen.

Näin käveltyä hetkisen läheni asema. Rautatien varrella kulkee tie kallion päällitse. Siinä pistäysi Kasper i äkkiä Katrin rinnalle, kysyen: »Saan luvan kysyä, matkustaako neiti —tä?»

Katri myönsi ja remahti ihastuksen nauruun. Molemmat tunsivat toisensa, molemmat punastuivat ja puristivat toisensa kättä.

Katri ja Kasper i tapasivat nyt toisensa.

Majataloa kohti suunnattiin kulku. Kasper i otti Katrin matkakapineet.

Majataloon tultua jätti Katri takkinsa eteisen naulaan, mutta pistäytyi ujostellen muurin ja seinän väliin, josta Kasper i sai hänet kuitenkin tuolille, ottamalla kädestä. Nyt silmättiin toisiaan. Tuntui niin kummalliselta. Muutamia minuutteja istuttiin äänettöminä, mutta sielu puhui paljon.

»Katri, olenko valehdellut? Enkö ole samankokoinen, pieni savolainen pojannahjus, saman näköinen joksi itseni kuvasin kirjeissäni,» oli Kasperin hiljainen kysymys. Katri nyökäytti päätään myöntävästi. Pian oltiin vilkkaassa puhelussa, mutta kun oltiin naurettu sille onnelliselle sattumalle, joka johti kaksi toisillensa sopivaa sielua yhteen, tahdottiin päästä luonnon leppoisaan syliin.

Vähän matkaa majatalosta viljavain peltojen keskellä on vähäinen päle, jolla kasvaa kaunis sekametsä. Tätä ypälettä kohti suuntasivat nyt Katri ja Kasper askeleensa. Erään pienen kuusen juurella, keskellä ypälettä kasvoi vihanta nurmi. Tähän luonnon laatimaan ihanaan paikkaan istuivat nyt Katri ja Kasper tekemään selvää ajatustulvastaan.

Siinä ensin silmättiin toistansa, punastuttiin ja tunnettiin kummallista väristystä. Kasper kietoi kätensä Katrin vyötäisille ja katsoi häntä silmiin.

»Ijäti olen sinun» sanoi Katri Kasperille.

Kasper kaivoi veitsen taskustaan ja alkoi piirtämään kirjaimia pieneen kuuseen. Pian siinä oli kolme kirjainta I. V. I.

Ja kun rakastavat vihdoin lähtivät kummulta ma-

jataloon tuntui siltä kuin maailmassa ei mitään pahaa olisikaan. Niissä unelmissa kului aika Katrilta ja Kasperilta seuraavaan päivään. Onni tuoksui niin puhtaana, paitsi erästä aavistusta.

Katrin veli, tuo turkulainen kauppias, sekä tämän isä, ne olivat suunnitelleet Katrin vaiheita toisin ja siksi hän pelkäsi heitä. Mutta eihän totuutta voi salata ja siksi päättivät he ilmaista asian vanhemmille.

Kun Katri ja Kasper seuravana päivänä laivaa odottaessaan istuivat laivalaiturin lähellä metsän siimeksessä, johtui siinä kulunut vuorokausi ihanteineen mieleen.

Laivan lähtö läheni. Katrin piti lähteä palausmatkalle, jatkaakseen työtään kauppa-apulaisena. Katke-
ra oli eron hetki, mutta velvollisuus vaati ja siihen täytyi tyytyä. Murheen kyynel herahti kahden rakastavan silmästä kun laiva kiiti pois.

Katri palasi niin ammattiinsa, Kasper lähti sopimuksen mukaan tapaamaan Katrin vanhempia, puhuakseen rehellisesti siitä, mitä tyttären kanssa oli sovittu.

Vielä saman päivän iltana oli Kasper Katrin vanhempain kotona Turussa. Vastaanotto oli kohtelias,

erittäinkin Katrin äidin puolelta. Kohtelias koetti olla Katrin isäkin, vaikka äänen paino osotti jotakin outoa. Ilta kului tavallisessa puhelussa sekä erään juopuneen kauppamatkustajan hoidossa, joka uittomärkinä saapui vieraaksi.

Seuraavana aamuna ilmoitti Kasper i asiansa Katrin isälle, lyhyesti kertoen, että tarkoitus oli Katrin kanssa liittyä avioksi, jos vanhemmilla ei olisi mitään sitä vastaan. Avomielisesti selitti Kasper i köyhyytensä, mutta toivoi voivansa elättää rehellisellä työllään itsensä ja perheensä.

Tämän rehellisen selityksen perästä vastasi Katrin isä: »Minä en ikänä halua nähdä teitä enään. Tytön kanssa on kirjeenvaihto heti lopetettava».

Jos valokuvaaja olisi ollut tuona hetkenä Kasperia kuvaamassa, olisi hän saanut murtuneen nuorukaisen kuvan ehyenä. Salaman tavoin näet sattuivat nuo muutamat, mitä ilkeimmällä äänen painolla lausutut sanat Kasperiin. Maahan oli luhistua mies, joka vielä eilen uhkui elämänhalua.

Hiljaa, pää alas painuneena poistui Kasper i. Katrin äitikin oli niin murheissaan, ettei lohduttavaa sanaa saanut sortunut Kasper i.

Katrille kirjoitti Kasper i heti, antaen viittauksen tapauksesta, josta nyt alkaakin kahden si elun murjominen.

Samalla kun Katri sai Kasperin onnettomuutta uhkaavan kirjeen, sai hän myös äidiltään kirjeen, jossa alettiin erottaa ne, jotka »kautta taivaan» vannoivat kuuluvansa toisillensa.

Murheen ensimmäinen kalkki oli juotu pohjaan. Mutta ensimmäistä seurasi toinen.

Katrin silmään oli jollakin tavalla osunut mene mään maalia. Se seikka pakoitti Katrin Turkuun saamaan lääkärin apua. Kohta tultuaan tahtoi Katri tava ta rakasta Kasperiaan, sillä paraskin erottamispuuha näytti vielä turhalta.

Sisarensa Paulan välityksellä antoi Katri Kasperille tiedon äkillisestä tulostaan. Ilolla riensi Kasper i Katria an tapaamaan.

Mutta asunto, missä Katri nyt oli, sijaitsi lähellä hänen veljensä asuntoa. Kun Kasper i saapui Katrin luo, osui sinne velikin, joka nyt oli liitossa isänsä kanssa, murjomassa Katrin ja Kasperin rakkausvaloja.

Kasper i oli juuri ehtinyt tervehtää Katria an, kun

veljensä avasi oven. Silmäys oli katala, jonka veli heitti sisarensa Katriin ja Kasperiin, jotka nyt rinnan istuivat sohvalla. Paulakin huomasi tämän, sekä näytti murheelliselta, sillä hänellä oli jalo sielu, kypsynyt keskellä suurien surujen. Mutta suurinta murhetta tunsivat Katri ja Kasper, kun veli pyysi sisartaan mukaansa. Tarkoitus pyynnöllä oli estää seurustelu. Katri kuitenkin torjui veljensä pyynnön inholla.

Ulos luonnon syliin palasi nytkin Katrin ja Kasperin mieli. Kun veli kiukkuisena Paulan kanssa poistui, lähtivät he luonnon helmaan.

Eräällä kalliolla ulkona kaupungista oli ihana näky meren lahdelta. Tänne kulki nyt Katri ja Kasper tekemään selvää, mitä olisi tehtävä yhä nousevan myrskyn keskellä.

Tällä samalla ihanalla paikalla oli Kasper Paulan kanssa edellisenä päivänä viettänyt ihanoita hetkiä. Paulalla näet oli sydämmellään salaisuus, samoin kuin Kasperilla ja näistä kertominen oli suloista. Paulaa painoi voittamaton lemмен suru ja näin Kasperin ja Paulan sielun pyhätössä liikkui samaa. Ihanalla paikalla tulkitsivat he tunteitansa.

Turhaan haettiin keinoja uhkaavaa onnettomuut-

ta vastaan ja kuuma kyynel vierä kummankin poskelle, kun muisteltiin Juhannusta, jolloin vielä vainon vallasta vapaina riemuuttiin onnen keskellä.

Illan hämyssä poistuttiin katkerain tunteiden sielua täyttäessä, päätöksellä seuraavana päivänä jatkaa seurustelua luonnon sylissä.

Useita päiviä kiertäen kaartuen vainoojiansa, seurusteli Katri ja Kasper. Mutta tulipa siitä lauantai. Kun Katrin oli määrä käydä ainoastaan arkisin lääkärillä, ei pyhänä ollut tilaisuutta päästä seurustelemaan, ellei keksi keinoja. Mutta keino oli selvä. Kun Katrin vanhemmat kesällä asuivat meren saarella, päätettiin niin, että Kasper sunnuntaiaamuna soutaa venheellä saaren rannalle, jolloin Katri pujahtaa venheeseen ja sunnuntaina nautitaan onnea, oikeaa juhannusonnea.

Sunnuntaiaamuna souti Kasper venheellä määrätyle paikalle, josta Katri pujahti venheeseen. Näin nyt taas kiiti kaksi vainottua vapauteen. Eräs kallioluoto sulki vainotut syliinsä. Päivä kului ihanan onnen ja surun vaihdellessa. Itku ja nauru täytti sielut.

Kun ilta oli tullut, lähti Katri ja Kasper palausmatkalle. Venheessä vielä muisteltiin juhannusta, muis-

telttiin niitä hetkiä, jolloin sateinen sunnuntai vietettiin majatalossa Hämeessä. Venheen keinuessa muisteltiin viime päiviä, haaveiltiin kuutamossa, toivottiin että voitaisiin asua kuussa, piilossa vainoojilta. Mutta puhkesi siinä pelkokin ilmi mitä sanotaan Katrille kotona. Tämä sai murheen synkät pilvet peittämään ilon taivasta.

Annettiin venheen keinua hiljaa saaren lahdella. Kuutamoa ihaillen siinä kului muutama tunti vielä. Ääni väristen suunniteltiin siinä, mitä tehdään jos vaino yhä yltyy.

Ainoaksi keinoksi keksittiin se, että kärsitään ja toivotaan, koetetaan kestää miehuullisesti kaikki, mitä vastaan tulee. Suudelma, tulinen ratkaisi tämän Katrin ja Kasperin päätöksen, jonka kuutamon henngettäret hyväksyivät.

Kello läheni kahtatoista kun venhe läheni laituria, johon Katrin piti jäädä. Muutama airojen veto enää ja venhe oli rannassa.

Katri lähti nousemaan pengertä ylös, mutta — voi kauheaa, vastassa oli isä, joka äkisti tarttui tytön lettiin. Sydäntä vihlova: »elkää rakas isä», kuului yön hiljaisuudessa. Kasperin lähti kauhistuen venheellään

rannasta, aikoen poistua, mutta samalla syöksyi julma mies rantaan, työntäen nopeasti venheensä vesille.

Nyt alkoi kilpaa soutaminen. Vimmastunut mies sähisi: »Minä tahdon nähdä, kuka riiviö se on, joka tyttöä yökaudet kuljettaa!»

Vimmatulla vauhdilla kiitivät venheet perätysten järvellä, jolla äsken keinui kaksi onnellista rakastajaa samassa venheessä, nyt raivostunut pari miehiä.

Muutaman kilometrin tällä tavoin soudettua, pysäytti Kasper venheen, ottaakseen Katrin isältä, mitä hän tahtoi. Takasin pyysi palaamaan saarelle tekemään asioista selvää. Pyyntö tehtiin siinä muodossa että Kasper, pahaa aavistamatta, suostui ehdotukseen.

Rannassa vedettiin venheet maalle ja lähdettiin kohoamaan pengertä ylös. Vastassa oli nyt kauppiaskin.

Nytkös alkoi näytös. Isä tiikerin tavoin syöksyi Kasperin niskaan, poika käsipuoleen, jolla nujulla Kasper raahattiin huoneeseen. Siellä painettiin Kasper väkivallalla ovenpieleen tuolille istumaan, määräyksellä pysyä siinä, siksi kuin toisin määrätään.

»Ei teidän kannata peremmälle tulla», oli kauppiaan ankarat sanat. Kasper i tyynesti totteli.

Isä, tuo Katrin villitty isä, raivosi kuin mielipuoli lattialla. Mutta missä oli onneton Katri? Sitä ei Kasper i tiennyt vielä. Mutta äkkiä huusi isä Katria. Aaveen tavoin vetääntyi Katri toisesta huoneesta, olkapäillä saali ja seisattui äänetönnä lattialle. Villi isä nyt karjasi: »Millä voitte puoltaa häpeätänne?» Kysymykseen vastasi Katri: »Minä olen puhdas».

Kauppias alkoi nyt raivota Kasperin edessä taval-la, jota on mahdoton kuvailla. Katrin kirjeitä vaati Kasperilta. Kasper i ilmoitti, ettei niitä ole mukana. Mutta pitkän jupakan perästä oli Kasperin jättäminen sisätaskustaan kaksi Katrinsa viimeistä kirjettä. Vaivoin tämä kalliin aarteen luovuttaminen tapahtui, mutta se oli Kasperille pakollista.

Katri seiso i jähmettyneenä lattialla, äitinsä istuess a äänetöinnä pöydän vieressä, kuunnellen melua, joka yhä vaan koveni. Miehet olivat pois suunniltaan.

Mutta loppui vihdoin mellakka, jonka vertaista rakastavat harvoin lienevät nähneet, rakastavat, joiden rakkauden valat uhkuivat hienointa tunnetta, joiden valojen todistus on leikattu ypäleen kuuseen: »I. V. I».

Äkkiä sai nyt Kasperin käskyn poistua, eikä avata enään sen talon ovea elämässään, eikä lähennellä tyttöä.

Alas korkeita rappuja saatettiin Kasperin siivosti, mutta uudistetulta muistutuksella ettei enää niitä kohota ylös.

Venheessään kiiti nyt järvellä sen hetken onnettomin nuorukainen. Huoneeseen jäi raivoisain miesten käsiin onnettomin tyttö alla ilman kannen.

Kun Kasperin souteli pitkin järveä, loimotti kuuvalo kirkkaassa vedessä. Se miellytti tuo kuuvalo Kasperia. Teki mieli hypätä järveen ottamaan pohjasta kiini tuota ihanaa valoa.

Valkeni seuraava päivä. Yönsä nukkui Kasperin nähden kauheita unia. Rakasta Katriansa haukuttiin ja raastettiin. Päivän tultua nyt tahtoi Kasperin tavalta Katriansa hinnalla millä tahansa, sillä sisällä paloi hirmuinen, puhtaan rakkauden tuli.

Kello oli yhdeksän aamulla, kun Kasperin hiipi sen lääkärin eteiseen, jonka luona Katri kävi silmänsä tarkia. Täällä Kasperin toivoi tapaavansa Katrin.

Kun Kasperin avasi eteisen oven, seisoi Katri

siellä yksin. Molempain hämmästys oli suuri, molempain silmäys toivoton. Katri hätäisesti lausui: »Minulle määrättiin hullunpulveria, poistu, minä en saa seurustella ihmisten kanssa!»

Kauhun kuvia sielussaan poistui Kasper, saaden kuitenkin kuulla Katriltä sanat: »Minä en hylkää sinua». Ja nuo sanat antoi Kasperille voimaa.

Useita päiviä kului ett'ei Kasper Katriansa tavannut kuin läpi ikkunan näkemällä lääkäriä. Nämä päivät olivat kovia sieluntuskain päiviä Kasperille.

Jo virkistyi Katri tilapäisestä mielisairaudestaan niin paljon että kykeni lähtemään palveluspaikkaansa. Asemalle saattamassa ei ollut yksikään sukulaisista. Paula olisi ollut enään ainoa ystävä Katrille, paitsi Kasperia. Mutta Paulan täytyi pysyä toimessaan eikä Kasper rojhennut vainon tähden kulkea kuin salateitä nähdäkseen Katrin lähdön.

Toivoton oli silmäys, minkä kaksi vainottua heitti toisiinsa asemalla. Ainoastaan pään kumarruksella, äänetöinnä sanottiin hyvästi ja juna kiiti pois.

Nyt harhaili Kasper katuja yksin, ajatellen itsemurhaa. Katrin puhdas haamu esti kuitenkin tämän kauhean työn. Paulakaan ei uskaltanut seurustella

Kasperin kanssa pelosta, että veljensä ja sisarensa viha kohtaa raivoisana häntäkin, sillä viittauksia oli ennenkin asiasta annettu.

»Sormet poikki katkaistaan, jos sen roiston seurassa olet», oli Paulalle uhattu. Kasperperi oli sieluntuskien-
sa ahdistamana yksin.

Näin kului muutamia päiviä Kasperilta, ei päivä toistansa parempi. Mutta eräänä päivänä tapasi hän kadulla Katrin isän. Liukkaana kuin käärme, pyysi hän Kasperia erääseen sukulaistensa asuntoon sisälle. Kasperperi pahaa aavistamatta meni, luullen sovinnosta puhuttavan ja isän katuvaan kauheaa murjomistyötään. Mutta kutsu tapahtui ihan päinvastaisessa tarkoituksessa.

Kun huoneeseen päästiin, heitti Katrin isä päällystakin yltään, samalla syöksyen ovenpielessä seisovaa Kasperia kurkkuun, lausuen: »Etkö sinä maankulkija osaa lopettaa seurustelua tytön kanssa!» Samalla alkoi hän hakata karvalle minkä ehti. Kiukun ilkeä vaahto purppusi suusta ulos. Mutta onneksi Kasperille, sattuiivat talossa asuvat sukulaiset olemaan Katrin ja Kasperin puolella ja tulivat lopettamaan väkival-
lan.

Kun Kasperin pääsi vihdoinkin isän käsistä kadulle, kuuma kyynel oli poskella. Kadulta teki hän nyt lujan päätöksen lähteä tapaamaan Katriansa sekä asettua läheisyyteen asumaan.

Taskussa yksi markka rahaa lähti Kasperin matkalle, kuusitoista peninkulmaa jalkasiin.

Matkalla yöpyi hän erääseen taloon. Yöllä näki Kasperin kummallista unta.

Oli puro, ei suuren suuri, mutta juoksultaan voimakas. Kasperin piti pyrkiä puron yli, mutta se oli vaarallista. Ilmestyi vihdoinkin venhe, johon hän astui. Venheessä oli rautakanki, tämän puron pohjaan lyömällä, vuoroin airon, pääsi hän venheellä puron yli. Toisella puolella oli lahdella, johon venhe pysähtyi. Kasvoi lahdella vihantia ruohoja. Ruohostossa seisoi naiskirjailija, joka lausui: »Katri itki —ta».

Aamulla lähti Kasperin matkalle ja saman päivän illalla tapasi hän jo Katrin. Muutamia sanoja vaihdettua tuli selville, että unessa oli perää, sillä samalla hetkellä yöllä oli Katri Kasperia itkenyt. Heidän kohtaustensa tapahtui ulkona ja oli lyhyt. Katri oli vieläkin kovin hermostunut ja pelkäsi kaikkea yhteyttä Kasperin kanssa. Mutta eroamattomuudesta sovit-

tiin.

Kaspero lähti nyt kohti läheistä kaupunkia, johon päätti asettua asumaan. Taskussa oli vielä neljäkymmentä penniä; sydän täysi toivottomuutta.

Maantietä astuissa kuvitteli Kaspero taas itsemurhaa. Jo silmäsi hän puun oksankin, jossa riippuminen veisi hengen vapauteen. Mutta samalla syntyi ajatus, että Katri tuon kauhean teon kuultuaan voi syöksyä samaan turmioon, voi tehdä saman kauhean teon. Teko jäi tekemättä, itsemurhan paha henki tyydyttämättä.

Muutamia penikulmia kuljettuaan löysi Kaspero maantieltä 25 penniä rahaa, joka oli viittaus, että kaitseminen ei vielä ole hylännyt.

Työpaikkaa ajatteli Kaspero nyt innolla, kuvittelien itseään tukkipäälliköksi tai jossakin sopivassa toimessa. Ja maantien varrella sattuiakin tilaisuus tarjota työvoimaansa mutta paikkaa ei sattunut. Kaspero kyllä kuvaili herroille työttömyyden seurauksia, mutta se ei auttanut. Se hyöty tästä keskustelusta kumminkin oli, että konttoripäällikkö pakotti Kasperin ottamaan viitosen. Ja olikin se hyvä tuo viitonen, sillä Katri tarvitsi saada kirjeen ja vatsa kaipasi ravintoa.

Matka kaupunkiin oli enää lyhyt, ainoastaan muutama peninkulma. Täällä haki hän heti asunnon, jossa kirjoitti elämänsä toivottovimman kirjeen. Se uhkui inhoa maailman ilkeyttä kohtaan, joka iskee armotta kyntensä puhtaampiin ihanteisiin. Mutta pieninkään paha Katrin veljeä kohtaan ei kumminkaan tahrannut Kasperin sielun puhtautta.

Nyt alkoi Katrin ja Kasperin kirjeenvaihto taajana, sisällöltään myrskyisenä.

Kasper sai työtä ja hoitoa eräässä perheessä, jossa ihmisyyttä pidettiin pääasiana. Vaikka hänen sisällään kiehuikin kauhun hirmuisia kuvia, voi hän nyt kuitenkin elää, voi kirjoittaa välistä ihanuutta uhkuvia kirjeitä Katrille. Kirjeitä vaihdeltiin useasti viikossa, ruusuinen puoli näytti sarastavan. Ja iloa lisäsi sekin seikka, että Kasper onnistui saamaan vakinaisen toimen matka-asioitsijana. Aluksi tuli myös Katrin siirtyä samaan kauppaliikkeeseen apulaiseksi.

Ihastuksissaan oli Katri tästä, sillä paikan muutosta oli hän jo kauan tuuminut.

Mutta sukulaiset saivat asiasta vihiä ja vehkeily Katrin isännän kera alkoi nyt uudelleen. Kaikellaisia valheita Kasperista syötettiin tytölle ja vihdoin iha-

nasta Katrasta tulisi julmuri.

Kirjeet jotka viime aikoihin asti uhkuivat lujaa rakkautta, muuttuivat nyt peruuttaviksi, niistä ilmeni hirveää vihaa, inhoa ja kataluutta Kasperia kohtaan. Paikan muutto jäi näin sikseen.

Laajalti olisi tämän ajan taisteluista kertomista, hirmuisine sieluntuskineen. Mutta tähän jo lopetan kertomuksen kahdesta murtuneesta, jotka nurja yhteiskuntamuoto erotti. Raha nyt määrittelee rakkaussuhteetkin, köyhyys erottaa sielut, jotka kuuluisivat toisilleen.